

Lood versus EPDM in gevelafdichting

bladlood 'mag weer', was de kop boven een artikel in de Dakdekker waarin melding werd gemaakt van een TNO rapport dat bladlood kenschetst als materiaal voor Duurzaam Bouwen.

De conclusie dat bladlood daarmee beter zou zijn dan moderne bouwmaterialen wordt echter bestreden. Met name de producten van EPDM dat een groot marktaandeel heeft veroverd op bladlood en waaraan veel bouwers inmiddels de voorkeur geven, noemen deze conclusie van de Stichting Informatiecentrum Bewerkt Lood, veel te vergaand. En daarin worden zij gesteund door de bouwsector waarvoor EPDM inmiddels een niet meer weg te denken materiaal is in spouwmuurtoepassingen. Hieronder de reactie van de Verenigde EPDM Systeem Producenten (VESP)

MET LOOD GEEN NOOD?

Vanzelfsprekend is het een felicitatie aan de Europese Bladlood Associatie waard dat TNO heeft vastgesteld dat bladlood een aanbevelenswaard materiaal is voor Duurzaam Bouwen. Tevreden merkt de voorzitter van de Stichting Informatiecentrum Bewerkt Lood (SIBL) in de laatste Dakdekker dan ook op dat lood in de bouw weer voor honderd procent mag worden toegepast nadat eerst de banvloek over lood was uitgesproken, vanwege de milieugevaarlijke eigenschappen van dit materiaal. Dit, terwijl TNO ook nu nog niet anders kan concluderen dan dat er een zekere mate van uitspoeling van lood plaatsvindt en dat dit schadelijk is voor het milieu.. De heroverweging van TNO steunt hoofdzakelijk op de bewezen levensduur van lood in bouwkundige toepassingen. En inderdaad, zelfs uit de Romeinse tijd zijn loden verbindingen bekend die het tot op de dag vandaag hebben uitgehouden. Aan dit uitgangspunt zal niemand iets afdoen. En evenmin aan de stelling dat lood gedurende eeuwen in de bouw is toegepast als weerbestendig materiaal dat bij uitstek geschikt was voor gebruik in waterkeringen.

Maar merkwaardig zijn de gevolgtrekkingen die de SIBL op eigen gezag verder uit het onderzoek van TNO trekt. Het feit dat lood gedurende eeuwen uitstekende diensten in de bouw heeft bewezen, maakt het metaal er voor het milieu niet onschuldiger mee en voor de bouw niet praktischer. Wij plaatsen toch ook geen - met touwen samengebonden - houten stellingen meer rondom onze gebouwen, omdat we dat eeuwenlang wél hebben gedaan en gebruiken tegenwoordig bij voorkeur gelijmd aluminium en PVC voor het maken van onze dakgoten die we vroeger met groot vakmanschap uit lood en zink soldeerden. De vroeger zo efficiënt en overslijtbaar lijkende loden leidingen worden - met de wet in de hand - vervangen door leidingen van kunststof en de ooit zo degelijk en veilig lijkende textielommanteling van kabels bestaat tegenwoordig uit polyurethaan. Want de bouw kiest nu eenmaal voor moderne oplossingen als deze in de praktijk hun nut en sterkte hebben bewezen.

Lood heeft onmiskenbaar eeuwenlang een prominente functie gehad in de bouw, maar daaruit mag niet zonder meer worden afgeleid dat het daardoor een onmisbaar bestanddeel zou (moeten) zijn in de huidige bouwpraktijk. Ook een andere gevolgtrekking wekt verbazing, namelijk waar de SIBL verklaart: *'Vanuit het oogpunt van milieubelangen is bladlood voor spouwmuurtoepassingen beter dan EPDM. Voor muur/dakverbindingen is het beter dan PiB. Bij waterkerende constructies verdient bladlood dan ook de voorkeur boven andere materialen'.*

Dit laatste is geen conclusie van TNO. In het gehele artikel wordt zelfs niets ter sprake gebracht waarop deze vergelijking zou kunnen berusten. Uitvoerig wordt stilgestaan bij de lange levensduur van lood en de geringe mate van milieubelasting door corrosie van het materiaal en uitspoelen van de metaaldeeltjes uit de constructie. De wijze waarop de milieubelasting wordt gebagatelliseerd klinkt krampachtig. Eerst heet het; *'Immers, het is een zwaar metaal, dat nadelige effecten kán hebben op het milieu'.* Alsof niet onomstotelijk is vastgesteld dat lood dermate giftig is dat alle milieucontact ermee moet worden vermeden. Maar..., alsof er geen gevaar bestaat vervolgt de SIBL; *'Naar schatting komt in ons land jaarlijks 280 ton lood (van allerlei soort) in het oppervlaktewater terecht. Het meeste wordt via de Rijn, de Maas en de Schelde aangevoerd uit onze buurlanden. Vermoedelijk slechts 18% van de jaarlijkse lading lood is afkomstig van Nederlands bladlood. Het gewone 'Nederlandse' lood blijft doorgaans in de natuur achter door toedoen van jagers en sportvissers'.*

Het lijkt een schijntje, zoals de SIBL het stelt. Maar die achttien vermoedelijke procenten vormen jaarlijks toch zo'n vermoedelijke vijftigduizend kilo's van een uiterst giftig, zwaar metaal, waarvan elke gram vermoedelijk teveel moet worden genoemd. Het is maar net waarop je de nadruk legt. De gevolgtrekking dat bladlood beter is dan - en dus verkieselijk boven - EPDM is alleen op deze grond al onhoudbaar. Voor EPDM is vastgesteld dat het de kwalificatie 'milieuneutraal' met recht mag dragen. EPDM geeft geen

giftige stoffen aan de omgeving aan, noch neemt deze op. Aantasting door regenwater, die bij lood wel is vastgesteld, kan bij EPDM niet worden geconstateerd evenmin als degeneratie door in de lucht en in water voorkomende zouten of zuren.

Waarom dan toch bovengenoemde opmerking die noch door TNO, noch door praktijkervaringen wordt gesteund?. De Verenigde EPDM Systeem Producenten (VESP) kunnen zich voorstellen dat de ontwikkelingen op de markt hiertoe aanleiding zijn. Het aandeel van EPDM in spouwmuurtoepassingen is in de afgelopen jaren stormachtig gegroeid ten koste van dat van lood. En dat heeft zo z'n redenen. Het milieuaspect is reeds genoemd. Daarnaast is EPDM een gemakkelijk en prettig verwerkbaar materiaal, dat bovendien een aanzienlijk lagere prijs kent en niet onder de handen van de metselaar vandaan wordt gestolen. Het zijn deze kwaliteiten die op de markt van vandaag de doorslag geven. Vanzelfsprekend gaat het hierbij om speciale, gewapende en zware EPDM-membranen die expliciet voor dit doel worden vervaardigd en alle risico's uitsluiten.

Maar..., misschien is er nog een reden waarom SIBL eraan hecht om in de aanhef van het artikel juist EPDM te noemen, zonder tot een nadere uitleg te komen. Nog niet zo lang geleden stonden de SIBL en EPDM-producent Hertalan voor de rechter omdat Hertalan in een advertentie een woordgrap gebruikte waarin bladlood door de dakdekker met EPDM werd 'geklopt'. De SIBL nam deze zaak hoog op en betoogde dat bladlood net zo milieuvriendelijk was als EPDM. De SIBL werd door de rechter echter in het ongelijk gesteld, omdat het uitspoelen van looddeeltjes, dan misschien wel minimaal mocht worden genoemd, maar als verschijnsel toch niet kon worden ontkend. In feite onderschrijft het TNO-onderzoek de beslissing van de rechter, al hecht deze instelling aan het uitspoelen niet zo zwaar dat zij bladlood daarom niet rangschikt onder de bouwmaterialen die in het kader van Duurzaam Bouwen mogen worden toegepast. Dat bladlood beter zou zijn dan EPDM en PiB is echter een conclusie die geheel voor rekening komt van de SIBL. De VESP kan op basis van het door TNO opgestelde rapport niet anders dan - met de markt - vaststellen dat EPDM allang geen vervanging meer is maar een materiaal dat vanwege z'n intrinsieke eigenschappen, z'n absolute veiligheid ten aanzien van het milieu en volstrekte ongevoeligheid voor vocht en micro-organismen, een sterke, eigen positie heeft opgebouwd in de toepassing als dakbedekking en als waterkering in de constructie. De felicitaties van de VESP betreffen dan ook het feit dat het vroegere standpunt, dat het gebruik van bladlood uit milieuoogpunt beter vermeden kon worden, door TNO is verzacht. Met als resultaat dat TNO tegen het gebruik van lood in Duurzaam Bouwen geen overwegende bezwaren ziet. Toepassing kan, zoals bijvoorbeeld in restauratieprojecten waar het materiaal authentiek is toegepast.

